

Stichting Mzamomhle

BEYOND GIVING

Jaarverslag 2024

Stichting Mzamomhle (*Zamom*), opgericht op 11 januari 2008, kiest voor de allerjongsten en ondersteunt kansrijke, plaatselijke initiatieven op het gebied van kinderopvang en educatie in townships rond Kaapstad, Zuid-Afrika.¹

Stichting Mzamomhle is een door de Belastingdienst erkende Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)
RSIN 818947627; KvK 32130656.

Stichting Mzamomhle is een CBF Erkend Goed Doel.

Voor actuele informatie zie: www.mzamomhle.nl

IBAN: NL39 RABO 0142.6590.96 t.n.v. Stichting Mzamomhle te Baarn.

¹ Mzamomhle (Umzamo'omhle) is een veelvoorkomende naam voor kinderdagverblijven, maar ook voor vrouwen. Het is Xhosa voor: 'een goede poging' of 'zij is mooi'. Na jaren van stoeien met de juiste uitspraak hebben we in 2024 om praktische redenen gekozen voor 'Zamom' als werknaam. Daar zit, naast ZA, ook een verwijzing in naar Mom (Mamma). ZA-vrouwen zijn vaak de drijvende kracht achter zorg, welzijn en verandering.

Leeswijzer

<i>Leeswijzer</i>	2
<i>Wie, Wat, Waar, Waarom, Wanneer & Hoe</i>	3
<i>2024 in een notendop</i>	3
<i>Een korte terugblik: hoe gaat het bij ... ?</i>	4
<i>The Early Childhood Development sector</i>	6
<i>Wat doen onze partners & Zamom?</i>	7
<i>SEEDS Trust & Sonstraaltjie, Karoo</i>	7
<i>Starting Chance, Mfuleni</i>	9
<i>The Early Education Centre (TEEC), Winelands</i>	10
<i>True North, Vrygrond & Overcome Heights</i>	11
<i>Wilde Ganzen</i>	11
<i>Impact?</i>	12
<i>Bestuur & organisatie Zamom & Mzamomhle Foundation Trust</i>	12
<i>Wat werkte wel, wat werkte niet?</i>	13
<i>Financiën</i>	13
<i>2025 & verder</i>	13
<i>Tot slot</i>	14
<i>Bijlage: organisatie, partners, projecten, begunstigden</i>	15
<i>Bijlage: Financiële verantwoording (pdf)</i>	16

Wie, Wat, Waar, Waarom, Wanneer & Hoe

Stichting Mzamomhle (Zamom) ondersteunt sinds 2006 duurzame lokale initiatieven op het gebied van kinderopvang en scholing in townships (sloppenwijken) rond Kaapstad, Zuid-Afrika.

Goede en veilige opvang maakt het voor ouders mogelijk om te gaan werken, een inkomen te verdienen en een toekomst op te bouwen. Daarnaast biedt goede zorg en voorschoolse educatie kinderen een stevige basis voor verdere ontwikkeling. Kind, gezin en samenleving liggen zo in elkaars verlengde. Samen bouwen we aan een fundament voor de toekomst.

Wij doen dat uiteraard niet alleen; met vier ZA-partners werken wij aan het verbeteren van zorg, scholing en huisvesting, wisselen we kennis en ervaring uit en bieden wij hulp en ondersteuning gericht op kwaliteit en (financiële) onafhankelijkheid.

Het is goed om je te realiseren dat nationale wet- en regelgeving pas in 2005 (het jaar voor wij onze eerste bouwreis naar ZA maakten) volledig ontbrak - evenals door de overheid gesteunde organisaties. Dit speelveld is inmiddels sterk veranderd. Er zijn nu in de Westkaap 22 aan de overheid verbonden Social Service Organizations (SSO), verantwoordelijk voor de praktische toeleiding naar certificatie, monitoring en subsidiëring van kinderopvang in een bepaald geografisch gebied. SSO's worden deels betaald uit publieke middelen. Dit geeft aan dat de overheid het belang van goede kinderopvang onderschrijft. De aanpak in de Westkaap is uniek in ZA. De middelen vooralsnog ontoereikend.

Twee van onze partners zijn tevens SSO; de andere twee zijn, net als wij, een Particulier Initiatief (PI in het jargon). Wij zien bij onze partners veel innovatie, incasserings- en doorzettingsvermogen en dat geeft ons weer energie.

We werken daarnaast al ruim 10 jaar samen met Stichting Wilde Ganzen (WG). Dat heeft ons en onze partners veel gebracht en niet alleen financieel. Visie, betrokkenheid, kennis, kunde en een netwerk van branchegenoten geven steun en inzicht in het grotere plaatje. Onze vaste projectcoördinator, Marit van Liere, stelt kritische vragen en denkt mee, ook met onze lokale partners. Ook zo komen wij samen verder.

Financieel vergroot de 50% WG-suppletie onze slagkracht. Daarnaast biedt WG ondersteuningsmogelijkheden aan op het gebied van organisatie, lokale fondsenwerving, bij groei en verdere professionalisering onder de noemer *Change the Game*. Verder verzorgt WG *on the job training* en bezoekt onze projectcoördinator periodiek onze (en andere) partners en de projecten.

2024 in een notendop

Onze wortels liggen in de townships. Met [SEEDS](#) (PI) en project *Sonstraaltjie* zijn wij daarnaast in 2022 letterlijk en figuurlijk een andere weg ingeslagen - naar de *Karoo* en richting preventie. We investeren in dit kinderdagverblijf in Vanwyksdorp (Kannaland) om te proberen te voorkomen dat gezinnen wegtrekken naar sloppenwijken rond steden door - in samenwerking met de gemeenschap - een alternatief te bieden in de vorm van scholing en werk. Fase 1 van het renovatie- en uitbreidingsproject is dankzij de warme steun en inzet van velen, zowel internationaal als in ZA, inmiddels succesvol afgerond. We maken ons op voor de afrondende fase (2).

[TEEC](#), een SSO rond Stellenbosch is een beetje een zorgenkindje. Goed in het trainen van onderwijzend personeel, maar wij denken weinig visie en daadkracht op andere terreinen te zien. Wij financierden voor het 6^e jaar, samen met het *Klein Karoo Bronnesentrum* uit Oudtshoorn, de opleiding van 15 Level 4 als ook 15 level 5 onderwijzers. Deze 30 maken deel uit van een groep van 108 inmiddels afgestudeerde onderwijzers. Het uitvalpercentage blijkt elk jaar verrassend laag: minder dan 10%, niet-verrassend grotendeels veroorzaakt door *life-events* als ziekte of overlijden.

Met twee stabiele partners zijn wij (WG, Zamom en de lokale partner) dit jaar meerjaren-samenwerkingsovereenkomsten aangegaan. [Starting Chance](#) (PI) en [True North](#) (SSO) hebben laten zien dat hun aanpak werkt. Binnen deze programma-overeenkomsten stellen we jaardoelen en projecten vast, maar in principe blijven wij de gehele looptijd aan boord, volgen wij de door de partner aangegeven prioriteitstelling en doen wij een minderheids/deelfinanciering. Beide organisaties zijn uitstekend *in control* en voorzien ons regelmatig van goed onderbouwde updates over de stand van zaken. Men kijkt in de tussentijd ook goed naar zichzelf en naar de toekomst, net als wij. Wat ons vooral opvalt is dat beide organisaties achter de schermen bezig zijn met het klaarstomen van een volgende generatie bestuurders afkomstig uit de lokale gemeenschap. Met veel kennis van zaken; iets wat 5 jaar geleden nog niet goed denkbaar leek.

Met hun toekomstvisie in het achterhoofd hebben wij dit jaar besloten onze basis te vergroten en te versterken. Wij verwelkomden drie nieuwe vrijwilligers die onze stichting ondersteunen op hun vakgebied. Met Yvonne Bood haalden wij deskundigheid op het gebied van PR, communicatie en marketing in huis. Margo Tulkens en Kim Novak brengen kennis en ervaring met fondsenwerving mee, met name bedoeld om de voorzitter te ontlasten.

Die voorzitter vervult traditioneel de brugfunctie tussen Nederland (Zamom en WG) en ZA. Daarnaast heeft het bestuur een aantal maal per jaar online contact met verschillende ZA-partners over zowel lange termijnontwikkelingen als over de lopende projecten. Tenslotte zijn wij minimaal eenmaal per jaar ter plekke aanwezig voor de ons inziens noodzakelijke *feel and touch*. Iets wat WG overigens ook - wat minder frequent en separaat - doet. Voor de goede orde vermelden we dat de hieraan verbonden reis- en verblijfskosten niet ten laste komen van de stichting.

Een korte terugblik: hoe gaat het bij ... ?

Mza'Momhle Educare (Zamom, Wallacedene, 90 kinderen, 2008 & upgrade 2012)

Dit kinderdagverblijf is gevestigd in het enige gebouw dat in eigendom is van onze ZA Trust. Na de dood van de principal (2008) heeft de familie zich het gebouw, in strijd met de wet, toegeëigend. Door ons aangedragen oplossingen waarbij de functie van het kinderdagverblijf in stand kon blijven werden uiteindelijk steeds met voeten getreden, waarna wij geen andere weg zagen dan die naar de rechter. Uiteindelijk lag er in november van dit jaar een definitieve uitspraak waarbij de Trust in het gelijk is gesteld. Besloten is om de uitvoering van het vonnis over de jaarwisseling heen te tillen en samen op te trekken met de lokale autoriteiten. Wordt vervolgd.

Mfuleni Centre for Early Childhood Development (Starting Chance, Mfuleni, 180 kinderen, 2010)

De 180 kinderen die hier dagelijks naar toe gaan krijgen kwalitatief uitstekende opvang. Het team staat garant voor kwaliteit en continuïteit. Het centrum fungeert ook als een *hub*; de ruimtes worden

gebruikt als trainingscentrum, bibliotheek en kantoor voor Starting Chance. De hub verhuist in 2025 naar een grotere, beter uitgeruste locatie als onderdeel van Project Lonwabo fase 2.

Sinethemba Educare (Zamom, Wallacedene, 2015, uitbreiding, 160 kinderen 2017)

Elk bezoek is een klein feestje. Dit kinderdagverblijf onder leiding van principal Grace Duko heeft haar zaakjes uitmuntend op orde en staat sinds jaar en dag op eigen benen. Het wordt begin 2025 voor de tweede keer uitgebreid met een extra klaslokaal. ‘Amazing Grace’ heeft geheel zelfstandig alles hiervoor georganiseerd en gefinancierd. Daar hebben wij alle vertrouwen in.

Wij hebben dit jaar samen met WG een nieuwe waterbron gefinancierd. De oude bleek niet diep genoeg en is waarschijnlijk mede door de aanhoudende droogte van de afgelopen jaren opgedroogd. Na ruim 40 meter boren bleek er toch water aanwezig. Het dure kraanwater drukt zo niet meer op het budget.

Lisa Educare Centre (Zamom, Bloekombos, 125 kinderen, 2016)

Onder leiding van Noronte Noto levert het team kwaliteit en continuïteit. Het kinderdagverblijf staat inmiddels op eigen benen. Lisa ECD Centre valt onder de lokaal aanwezige SSO *Learn2live*.

Mzamomhle Educare II (Starting Chance, Mfuleni, 125 kinderen, 2021)

Opgeleverd eind 2021 na een tenenkrommend traag traject over de grondverkoop. Inmiddels is dit kdv uitgegroeid tot een van de zgn. *Alumni Schools*. Deze hoogste categorie binnen het SC netwerk heeft het hele programma succesvol afgerond. Daar zijn er inmiddels 13 van (50%).

Principal Jama Gada is een echte *Mama* en *entrepreneur*. Geboren en getogen in Mfuleni, opgeklommen van winkelbediende via supermarkeiteigenaar tot de nu al jaren drijvende kracht en directeur van dit bruisende kinderdagverblijf. Meer dan voldoende basis voor Starting Chance om Jama te vragen om daarnaast *mentor* te worden. Niet alleen om nieuwkomers te begeleiden bij hun professionaliseringstraject, maar ook als voorbeeld en hoop om te laten zien dat veranderingen mogelijk zijn. Haar aanstekelijke lach neemt iedereen op een natuurlijke manier als vanzelfsprekend mee op dit vaak kronkelige pad.

The Early Childhood Development sector

In Zuid-Afrika is de maatschappelijke ongelijkheid nog steeds ontzettend groot. Een groot deel van de zwarte en gekleurde bevolking woont in townships; arme, verpauperde wijken. Hier opgroeien betekent dat kinderen bijna dagelijks in aanraking komen met armoede, drugs, geweld en misbruik. Zij nemen het gedrag van hun omgeving over; het draagt bij aan een vicieuze cirkel waaruit moeilijk te ontsnappen is. Om kansen op een betere toekomst te creëren is (beter) onderwijs een eerste, onontbeerlijke stap. Veel kinderen haken op de basisschool al af. 60% maakt de middelbare school niet af; ze kunnen niet meekomen en ouders geven niet altijd het goede voorbeeld.

Na de zogenaamde ‘*function shift*’ in 2022, waarbij de verantwoordelijkheid voor Early Childhood Development verhuisde van het Departement van Sociale Zaken naar het Departement van Onderwijs, veranderde er in eerste instantie weinig. Ambtenaren verhuisden mee en deden wat ze altijd deden. Kinderopvang moest niet alleen een speerpunt worden, maar ook de aansluiting naar het basisonderwijs moest verbeteren. *De facto* kregen dezelfde ambtenaren een andere politieke baas.

Corona gooide vervolgens roet in het eten. Tijdens de pandemie raakten veel ouders hun werk kwijt en konden zo ook de ouderbijdrage voor de crèche niet meer betalen. Veel kinderdagverblijven sloten noodgedwongen hun deuren.² Dit waren vooral kinderdagverblijven die nog niet geheel of voorwaardelijk geregistreerd waren bij de overheid voordat de pandemie uitbrak. De overheid betaalde weliswaar nog zo veel mogelijk subsidie uit, maar daar konden deze kinderdagverblijven meestal niet van profiteren. Corona zorgde ook voor forse migratie naar de Westkaap. Townships breidden ongecontroleerd uit, werden onveiliger en de toch al overbelaste sector kreeg het nog zwaarder.

Het percentage geregistreerde kinderdagverblijven is gestaag gedaald; landelijk naar ongeveer 40%. Er zijn naar schatting anno 2024 ongeveer 3.000 tot 5.000 ‘kinderdagverblijven’ in de West Kaap. Een fors deel daarvan bevindt zich onder de radar en is in feite niet meer dan ‘kinderen van straat houden’.

Het registratiesysteem is vooral complex; naast nationale en provinciale regelgeving moet een crèche ook voldoen aan gemeentelijke eisen op gebied van brandveiligheid, gezondheid, huisvesting etc. Regels die bovendien per gemeente kunnen verschillen en waarbij afstemming binnen de overheden veelal ontbreekt. In dit labirint verdwaalt menig goedwillende, maar zelf vaak beperkt geschoolde principal. Uiteindelijk moet de *portfolio of evidence* (alle deelcertificaten) door de SSO bij het Departement van Onderwijs ter beoordeling worden aangeleverd. Daarna kan pas subsidie worden aangevraagd. Na toekenning volgt meestal niet direct betaling. In de praktijk kan dit Kafkaïaanse proces jaren duren, waarbij in de tussentijd certificaten dreigen te vervallen.

Om kinderdagverblijven tegemoet te komen en de bureaucratie te omzeilen heeft de overheid als tussenstap het ‘Vangasali-project’ bedacht wat inhoudt dat als het kinderdagverblijf aan 15 van de 18 eisen voldoet, het kinderdagverblijf als tussenstap voorwaardelijk geregistreerd kan worden. De overige 3 punten moet binnen twee jaar gereed zijn. Ondertussen ontvangt men wel subsidie. SSO’s zijn hier in het algemeen geen voorstander van; deze laatste 3 punten raken direct aan veiligheid. Het kinderdagverblijf gaat van ‘Brons’, via ‘Zilver’ naar ‘Goud’ in een periode van maximaal twee jaar. Het ontvangt in die twee jaar echter wél de recent verhoogde subsidie van R 24 (ruim 1 Euro) per kind per schooldag.

Uit het door het Centre for Early Childhood Development (CECD)³ *Thrive-by-Five* onderzoek blijkt dat 65% van de vijfjarigen niet klaar is voor het basisonderwijs en 81% van de leerlingen van groep 4 niet begrijpend of betekenisvol kan lezen.⁴ De impact hiervan is voelbaar in het formele onderwijssysteem en reden dat veel kinderen vroegtijdig de school verlaten. Aan goede bedoelingen en rapporten ontbreekt het niet. Echter; de politieke wil om door te pakken lijkt te er niet te zijn, budgetten zijn sinds jaar en dag ontoereikend. Daarnaast zijn de voor uitvoering noodzakelijke data incompleet of achterhaald. Dat de kinderopvangsector en het bedrijfsleven ondanks de overheid zover gekomen zijn is op zich een klein wonder.

² Een kinderdagverblijf met 7 of meer kinderen moet zich bij de overheid registreren en aan allerlei voorwaarden voldoen. Als de registratie voltooid is, komt het kinderdagverblijf in aanmerking voor een subsidie van R 24 per kind per schooldag. Dit vormt ca. 30% van het jaarlijkse budget. Hiervan kunnen salarissen en andere operationele kosten grotendeels worden betaald. Het andere deel moet opgebracht worden uit de ouderbijdragen.

³ [CECD](#) is de leidende ZA NGO die de regering adviseert op het gebied van kinderopvang. CECD, ook een SSO, biedt daarnaast training, begeleiding en ondersteuning en ondersteunt ruim 500 ECD-centra bij het registratieproces.

⁴ Het rapport geeft aan over hoe 4 & 5-jarige kinderen presteren in drie belangrijke ontwikkelingsdomeinen: vroeg leren, fysieke ontwikkeling en sociaal-emotioneel functioneren.

Uit de *census 2022*⁵, een door de overheid periodiek uitgevoerd onderzoek, blijkt dat van de bijna 6 miljoen kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar (29% van de bevolking), slechts ongeveer 1,7 miljoen in een *Early Learning Programme* zit (28%) met een gemiddelde van 39 kinderen per kinderdagverblijf. Van de medewerkers bij een kinderdagverblijf is ongeveer de helft voldoende geschoold om de taken naar behoren uit te kunnen voeren.

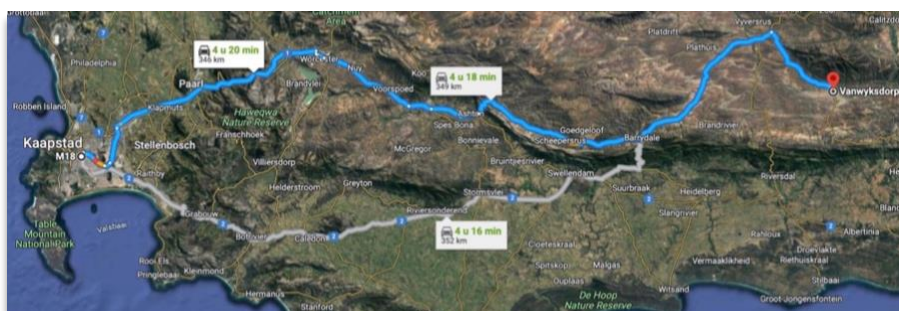
Wat doen onze partners & Zamom?

SEEDS Trust & Sonstraaltjie, Karoo

Sonstraaltjie is een mooi project dat bijdraagt aan een toekomst van kinderen en hun families in het gebied waar zij geboren en getogen zijn. Waar werk en dus een toekomst is, iets wat in de rafelranden van de steden meestal niet voorhanden is; m.a.w. voorkomen is beter dan genezen.

Sinds drie jaar werken wij met SEEDS (*Schooling, Education, Empowerment and Developments*) Trust en principal Surika Festus en haar team aan het professionaliseren van *Sonstraaltjie* in Vanwyksdorp, ca. 350 km Oost van Kaapstad in de Karoo. SEEDS brengt projectmanagement, ZA, Duits en Zwitsers geld in, wij dat van u en ons.

In Vanwyksdorp wonen ongeveer 800 mensen veelal van Afrikaanse (Khoisan) afkomst in een vrij afgelegen, agrarische gemeenschap. Hun kinderen gaan naar de lokale crèche: *Sonstraaltjie*. Er is wel een basisschool, maar voor een vervolgopleiding moeten ze verderop naar Ladismith en ‘in de kost’.

Het kinderdagverblijf heeft een capaciteit van 68 kinderen en zit vol. Surika heeft visie, capaciteiten en doorzettingsvermogen. Geboren en getogen in Vanwyksdorp begon zij in 2012 met het opvangen van drie kleuters in de kelder van haar voormalige woning. Inmiddels zit de crèche sinds 2019 in een aantal bijgebouwen van de weinig gebruikte Lutherse Kerk; een mooie locatie met ook nog groeipotentie.

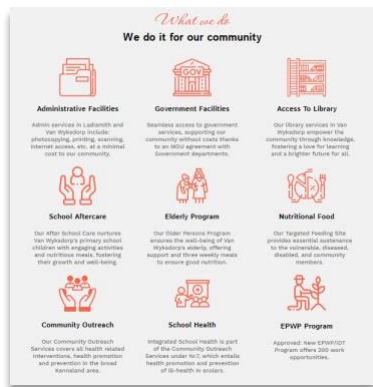
SEEDS, een PI, is net als Zamom ca. 20 jaar geleden begonnen met het op eigen kracht ontwikkelen van kindercentra. SEEDS, vrijwilligers uit het dorp en het team van de crèche trekken er hard aan om *Sonstraaltjie* te professionaliseren. Iedereen heeft wel even moeten schakelen toen medio 2023 nieuwbouw financieel niet-haalbaar bleek. Het kinderdagverblijf is inmiddels met uw steun gerenoveerd (zie foto's op de volgende pagina).

⁵ <https://ecdfinfohub.org/data-statistics/>

Surika en haar (politie)man wonen naast de crèche. Het terrein is spic & span. In fase 1 is er een schutting geplaatst, een toiletblok bijgebouwd, de speelplaats gerenoveerd en een begin gemaakt met de *veggie garden*. Ook is er op kosten van Zamom een extra leerkracht opgeleid. Onze bijdrage bestond uit lesgeld, transport- en verblijfskosten en een periodiek stipendium voor de staf; een overbrugging tot de overheidssubsidie uitbetaald wordt.

Het gebruikte Amazing Brainz trainingsprogramma en curriculum staan onder toezienend oog van Oasis, een welzijnsorganisatie namens de *Department of Home Affairs* en *Labour*, verantwoordelijk voor enkele lokale werkgelegenheidsprojecten. Er zijn ook enkele private werkgevers die ca. 30 werklieden in dienst hebben. Dat werk is nodig om in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien, maar ook om de ouderbijdrage aan het kinderdagverblijf te kunnen betalen. Surika accepteert overigens ook kinderen uit minderbedeelde gezinnen. Deze ouders betalen dan een lagere ouderbijdrage of leveren een bijdrage in natura in de vorm van schoonmaakwerk, tuinonderhoud of helpen in de keuken.

Programma's & staf van Oasis

Het mooiste zou zijn als we *Sonstraaltjie* nog beter kunnen laten inbedden in het regionale kinderopvangnetwerk in Ladismith, de dichtstbijzijnde stad in dit verder lege landschap. Dat zou een apart project kunnen worden in samenwerking met *Amazing Brainz* en de SSO, het *Klein Karoo Bronnesentrum*. Onze penningmeester Frans Labberton heeft daar in 2023 reeds drie kinderdagverblijven bezocht. Ons vervolgbezoek staat gepland voor februari 2025.

Surika en haar team willen *Sonstraaltjie* uitbreiden met een extra klas om zo alle kinderen uit het dorp verantwoorde kinderopvang te kunnen bieden. Naast het bestaande gebouw kan een tweede gebouw worden gerenoveerd en gesplitst in een kantoortje, een fatsoenlijke keuken en een extra klaslokaal.

Wij hebben ons voorgenomen dit te doen middels een bouwreis in 2026 om zo ook weer zelf de handen uit de mouwen te kunnen steken. Dat lijkt een mooie gelegenheid om elkaar te ontmoeten, samen te werken en in de buurt te overnachten. En misschien na de werkweek nog even op pad te gaan. Ons projectteam is begonnen met de eerste voorbereidingen.

Starting Chance, Mfuleni

In Mfuleni haken steeds meer kinderdagverblijven aan. Met 28 kinderdagverblijven, 130 onderwijzers en ruim 1700 kinderen is SC een factor van betekenis. Sinds de realisatie van het *Mfuleni ECD Centre* (2010) hebben deze crèches inmiddels meer dan 10.000 kleuters goed voorbereid op de basisschool. Dat vertaalt zich in erkenning en samenwerking met de overheid als onmisbare schakel tussen diezelfde overheid en de werkvloer.

Via onze meerjaren samenwerkingsovereenkomst zijn wij betrokken bij 3 deelprojecten.

Het eerste deelproject behelst de renovaties van zes kinderdagverblijven als onderdeel van een driejarig programma-overeenkomst tussen SC, WG en Zamom. Van dit *Shack2Chic* programma heeft SC er inmiddels vier op eigen kracht afgerond. Zamom heeft zich verbonden aan twee grotere renovaties:

Little Shining Stars (LSS) en *Qingqa*. Dat loopt langzamer dan verwacht; de bouwvergunning voor LSS ‘hangt’ anno 2024 nog steeds bij de overheid. Dat is jammer, want de fondsen ervoor zijn beschikbaar. LSS is een topper en voldoet verder aan alle vereisten voor registratie. Na renovatie staat deze crèche ook financieel op eigen benen. Onze bijdrage van R 500.000 voor LSS is geborgd. De principal van *Qingqa* werd dit jaar helaas getroffen door een hersenbloeding. Dat heeft SC moeten besluiten de renovatie door te schuiven naar 2025.

Het tweede deelproject is uitbreiding van het *Lonwabo Special Day Care Centre* (fase 1, 2021); het enige regionale opvangcentrum voor kinderen met een beperking. Directrice Thandeka is enorm bevlogen en zet zich meer dan 100% in om de positie van kinderen met een beperking te verbeteren. Haar doel: ieder kind waar mogelijk door te laten stromen naar regulier onderwijs. Ook kinderen zonder beperking komen naar deze opvang, zodat ze elkaar leren kennen en er onderling meer begrip ontstaat. Een uniek concept.

Special Needs Shack to Chic Projects

School Street Inclusive Early Childhood Campus (Erf 11410 Mfuleni)

Phase I of the School Street Inclusive Campus was completed in August 2021. Phase II will deliver the inclusive Early Childhood Development Centre on the right-hand side of the erf.

This campus will be the first of its kind in low-income communities within the City of Cape Town metropolitan area.

Fase 2 biedt na uitbreiding voor maximaal 200 kinderen. Hiervoor is land beschikbaar gesteld door de Gemeente. Het centrum zal tevens een kliniek en een trainingscentrum bevatten en wordt het zenuwcentrum voor SC in Mfuleni. De grond is gekocht. Het team is opgeleid. Ouders en team worden begeleid door een psycho- en een ergotherapeut. Fase 2 staat voor 2025 op de rit.

De teruglopende economie maakt dat het voor SC steeds moeilijker wordt om voldoende middelen bijeen te krijgen, terwijl tegelijkertijd de kosten door inflatie, aanvullende eisen voor brandveiligheid en beveiliging sterk toegenomen zijn. Starting Chance is drukdoende sponsoring te vinden voor deze uitbreiding. Wij denken dat dit gaat lukken en willen hier R 500.000 aan bijdragen, voor o.a. het traject voor de aanvraag en afgifte van de bouwvergunning.

Het derde deelproject betreft financiële ondersteuning bij de accreditatie van het SC trainingsprogramma. 'De kracht van het onderwijs zit in de herhaling' heet het. Het vijfhoekige team onder leiding van een eigen programma manager biedt een keur van trainingen aan. Met een SACE-certificatie krijgt het SC C.A.L.M. trainingsmodel formele erkenning.⁶ SC is daarmee een formeel erkend opleidingsinstituut. Dat maakt o.a. uitrol naar andere regio's mogelijk.

Naast herhaling krijgen de leidsters periodiek *on the job training & coaching* van hun veldwerkers in de vorm van workshops als onderdeel van hun Professional Development Programme. Ruim 50 leidsters volgen eenmaal per maand deze Teaching Teachers in Township cursussen.

Voor principals ligt de focus op leiderschapstraining. Vijf principals van zgn. *centres of excellence* zijn aangesteld als coach en volgden hiervoor een mentorcursus. Deze mentoren ondersteunen zowel principals als leidsters. Zo wordt opgedane ervaring op een praktisch manier doorgegeven aan de volgende generatie.

Ook het begeleidingsprogramma voor ouders is opnieuw gestart. Elke zaterdagmorgen volgen ongeveer 100 ouders workshops om niet alleen het belang van kinderopvang te duiden, maar vooral ook de omgang, opvoeding en zorg 'thuis' te laten aansluiten bij die op het kinderdagverblijf. Daar doen niet alleen vrouwen, maar ook mannen aan mee.

Starting Change communiceert uitstekend. Meer informatie vindt u op hun [website onder publications](#). O.i. zeer de moeite waard om te lezen.

The Early Education Centre (TEEC), Winelands

Stellenbosch is na Kaapstad de oudste Europese nederzetting in ZA. De regio is beroemd om haar universiteit en haar wijngaarden. Hun arbeiders komen veelal uit het township *Kayamandi* in Stellenbosch waar ongeveer 30.000 zwarte Zuid-Afrikanen in grote armoede leven; onveilig, met veel geweld en criminaliteit.

TEEC, een SSO verantwoordelijk voor een zeer uitgestrekt gebied, focust op onderwijs voor kinderen van 0 tot 9 jaar, geeft leiderschapstrainingen en opleidingen voor personeel in kinderdagverblijven. Ook ouders/verzorgers worden door TEEC begeleid bij hun dagelijks zorg- en opvoedingstaken. En dat doen zij goed.

Een aantal moeders heeft inmiddels na de opleiding een vaste baan aangeboden gekregen in de kinderopvang. Dankzij deze opleidingen dragen deze vrouwen een steentje bij aan hun gemeenschap. Zij vingen dit jaar meer dan 800 kinderen op en werken continu aan hun eigen ontwikkeling. Een mooi resultaat! Een bijkomstig voordeel is dat deze moeders hun opvang nu officieel kunnen aanmelden voor subsidie bij de overheid. Zo is ook op lange termijn deze zorg ingebed.

Dit jaar heeft Zamom de opleiding van 15 principals voor 50% gefinancierd. De andere 50% wordt sinds 2019 wederom bijgedragen door het *Klein Karoo Bronnesentrum*. In lijn met de afspraken gaan wij de komende vijf jaar onze financiële bijdrage afbouwen en wel met 20% per jaar. Daar staat tegenover dat Wilde Ganzen TEEC ondersteuning biedt om in ZA zelf fondsen te gaan werven.

⁶ SACE: South African Council of Educators (www.sace.org.za). C.A.L.M.: Classroom and Learning Management.

Het TN-team: (L) de ECD principals; (R) het managementteam; Peter Hagen & Leigh Morrison (project director)

De SSO True North (TN) levert topkwaliteit. Opgericht in 2007, gevestigd en omarmd in de twee wijken waar zij werkt. Met hun wetenschappelijke en gestructureerde aanpak bewaakt TN de voortgang van het registratieproces d.m.v. hun in eigen huis ontwikkelde *Rainbow Development Framework* (RDF). Het registratietraject zélf is in handen van de principal; desgevraagd wordt dit ondersteund door TN. Het RDF biedt inzicht in de voortgang ervan en dit wordt één op één via de App gedeeld met de inmiddels 33 aangesloten kinderdagverblijven. Samen zijn zij goed voor opvang van ca. 1625 kinderen.

De aangesloten centra krijgen een digitale knipkaart waarmee ze hun wensen, behoeften en benodigdheden kunnen aangeven in het registratietraject, uitrusting voor het kinderdagverblijf enz. Zamom ondersteunt TN sinds 2022 met o.a. training en uitrusting; dit jaar met 550.000 Rand voor training van personeel, educatief materiaal en andere gebruiksvoorwerpen, klein onderhoud, selectie van twee lokale leidinggevenden/toekomstig TN-management (na 2027, zie onder) en oplevering handboeken, procedures en ondersteunende systemen.

Het project bevindt zich in de derde en laatste (uitrol) fase. TN werkt toe aan de overdracht per ultimo 2027 van hun organisatie aan de stakeholders zelf en m.n. aan het lokale ECD Forum. Tot die tijd ondersteunen WG & Zamom de uitrol met een jaarlijkse financiële bijdrage voor deelprojecten als onderdeel van een driejarig programma-overeenkomst tussen partijen. Los daarvan ontvangt TN financiële ondersteuning van SEEDS.

Ook True North communiceert uitstekend. Wat verder opvalt is hun wetenschappelijke insteek. Er wordt veel teruggekeken, gemeten en - indien nodig - bijgestuurd. Meer informatie vindt u op hun [website onder Reports and Documentation](#).

Wilde Ganzen

Het zal u inmiddels duidelijk zijn dat wij de samenwerking tussen Zamom en WG als zeer positief, prettig en deskundig ervaren. Jarenlange steun en klankborden heeft ons zeer geholpen bij ons werk. Uiteraard is hun 50% suppletie en goede naam ook een grote plus.

Onze projectcoördinator, Marit van Liere, verdient hiervoor een groot compliment - uiteraard zonder de mensen achter de schermen te kort te willen doen. De eerdergenoemde meerjaren-overeenkomsten maken dat we én verder vooruit kunnen plannen én tegelijkertijd het administratieve traject binnen de perken weten te houden. Het WG-systeem zorgt er tevens voor dat alle partijen over alle onderliggende documenten beschikken. Dat scheelt een hoop werk en voorkomt mogelijke misverstanden. Onze dank aan [Stichting Wilde Ganzen](#) is groot.

Impact?

We zijn een relatief kleine stichting, maar we ondersteunen via onze samenwerkingspartners ongeveer 1.000 kinderdagverblijven die samen 10.000 kinderen richting een goede toekomst leiden en 800 onderwijzers werk bieden. Onderzoek bevestigt dat dit de aansluiting naar de basisschool sterk verbetert, ouders beter bij de toekomst van hun kind betreft, personeel een inkomen en kinderen een toekomst geeft. Meten is weten. Wat hoog op ons verlanglijstje staat is een leerlingvolgsysteem; van de eerste aarzelende stap tot en met de middelbare school. *Wie van de lezers zou daar met ons over in gesprek willen gaan?*

Bestuur & organisatie Zamom & Mzamomhle Foundation Trust

Het bestuur van Zamom bestaat dit jaar uit:

Rob Serné, voorzitter

Frans Labberton, penningmeester

Hanneke Zwaan, bestuurslid

Tine Oudshoorn, bestuurslid

Bestuursuitbreiding met jong bloed heeft hoog op de agenda gestaan en nog. Eind 2024 zijn wij blij verrast met de aanmelding van Patrick Mengers voor de toch vaak wat moeilijk te vervullen functie van secretaris. Patrick heeft een ICT-achtergrond. Daarnaast is hij in een grijs verleden met ons op bouwreis geweest en heeft hij enige jaren in ZA gewoond en er vrijwilligerswerk gedaan.

Henk Kelder en Henk Vugteveen vormen samen de Raad van Advies. Henk K. heeft een financiële achtergrond; Henk V. is voormalig projectcoördinator van Stichting Wings of Support. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies. Mede-oprichter Martijn van der Kroef is gecertificeerd vertrouwenspersoon van de stichting.

Het jaar 2024 was organisatorisch voor ons een wat lastig jaar. In lijn met de landelijke trend is het lastig om nieuwe bestuursleden te vinden. Het aantrekken van een vervanger voor onze medio 2023 afgezwaaide secretaris, Hanneke Zwaan, bleek niet eenvoudig. Gelukkig kwam zij vrijwel ook direct weer terug, nu als bestuurslid.

Dat heeft ons doen nadenken over onze kwetsbaarheden. Tijdens de traditionele Heidag hebben we niet alleen om ons heen gekeken, maar lieten we ook o.l.v. onze ambassadeur, Thomas Quarré, een zgn. SWOT-analyse op onszelf los om ook de zwakke kanten helder te krijgen.⁷ We hebben dientengevolge een drietal toekomstscenario's ontwikkeld. Met verbinding als kwetsbare schakel zetten we vervolgens een bezoek aan ZA op de agenda; ditmaal met Tine, die, gehinderd door Corona, tot nu toe nog nooit in ZA is geweest. We hebben aan de Heidag ook een tweede aspirant-bestuurslid overgehouden: Thomas zelf. En plannen voor een nieuwe bouwreis.

Last but not least: zoals gemeld verwelkomden wij drie nieuwe vrijwilligers die onze stichting ondersteunen op hun vakgebied. Yvonne Bood heeft een professioneel oog voor PR, communicatie en marketing. Margo Tulkens en Kim Novak nemen m.i.v. 2025 de bulk van de fondsenwerving voor hun rekening. Onze stichting is daarmee uitgegroeid tot 11 betrokken en deskundige vrijwilligers. Wij menen hiermee voldoende in huis te hebben om de komende jaren de verwachte uitdagingen op ons pad aan te kunnen gaan (*famous last words?*).

Complementair aan de Nederlandse stichting beschikken wij in ZA over Mzamomhle Foundation Trust, een in 2010 opgerichte stichting naar ZA recht. Dat heeft fiscale voordelen en biedt ons tevens de mogelijkheid om lokaal kleine projecten uit te (laten) voeren. De jaarrekeningen zijn geconsolideerd. De trustees zijn Rob Serné (q.q. en namens Zamom), Loek Reijns (voormalig penningmeester) en Gerrit van Rhyn (namens Exceed Ltd, ons ZA-administratiekantoor).

⁷ SWOT: Engelstalige afkorting voor; sterkte, zwakte, kansen & bedreigingen.

Het bestuur heeft dit jaar vijf keer (online) vergaderd en eenmaal een Heidag georganiseerd. Het oude mailsysteem is vervangen door een moderner, gebruiksvriendelijker en AVG-proof systeem (Mailchimp). Wij houden onze ca. 350 betrokkenen periodiek op de hoogte van actuele zaken via onze Nieuwbrieven (3x), introduceerde Zamom als nieuwe werknaam en maakten, samen met SEEDS, een korte film over *Sonstraaltjie*.

Wat werkte wel, wat werkte niet?

Wat werkte wel

Onze boodschap: “Een goede start voor ieder kind” werkt. Dankzij Yvonne hebben we een frisse, gebruiksvriendelijke nieuwsbrief incl. jaarplanning. We zijn daarnaast blij met het aantrekken van Margo en Kim, onze nieuwe fondsenwervers. En met ieders betrokkenheid - voor of achter de schermen - ieders kennis, kunde en inzet om deze stappen mede mogelijk te maken.

Wat werkte niet

Het gaat ons niet snel genoeg. Vooral de bouw van een nieuwe website verloopt traag.

Financiën

De Stichting vindt verantwoording van uitgaven naar direct betrokkenen belangrijk. Zij houdt een vinger aan de pols bij de verantwoording van gelden van haar opdrachten aan derden. Het mag duidelijk zijn dat met name het realiseren en continueren van een goede samenwerking met allerlei organisaties, zoals de Gemeente Kaapstad, de Provincie West-Kaap, de partners veel inspanning en vaardigheid van het bestuur vergt.

De bestuursleden ontvangen geen enkele vorm van geldelijke beloning en dragen hun eigen kosten indien zij tijd besteden aan de stichting; thuis of op bezoek in Zuid-Afrika.

Bijgevoegd is een staat van inkomsten en uitgaven over het jaar 2024 en de vermogenspositie per 1 januari en 31 december 2024.

2025 & verder

Sinds de start in 2006 zijn we, met vallen en opstaan, gegroeid en veranderd van een praktische hands-on organisatie naar een fundingorganisatie met kennis van zaken van de kinderopvang in Nederland en ZA. Anno 2024 hebben we een viertal ervaren partners in en om Kaapstad.

Het belang van kwalitatief goede kinderopvang wordt inmiddels ook in ZA onderkend, maar tegelijkertijd zien wij de overheid nog steeds haar weg zoeken, met vallen en opstaan. Daarnaast zien we vooral ZA particuliere initiatieven groeien in aantal, kennis en kunde. Ons beleid is daarbij aan te haken, uit te breiden naar andere regio's en daar nieuwe partners te vinden en te ondersteunen met wat we geleerd hebben. Ook kijken we meer naar preventie en zijn we sinds 2022 buiten Kaapstad actief.

Als corona één ding heeft duidelijk gemaakt is het wel dat, op 10.000 km afstand, goede en stabiele lokale partners onontbeerlijk zijn. Daarnaast is het mede met het oog op de toekomst essentieel dat kennis en kunde ter plekke beschikbaar zijn. Regelgeving is aanwezig en adequaat; middelen en implementatie bij lange na niet. Daar is nog een lange weg te gaan. Onze rol daarbij is beperkt; meer een katalysator. Uiteindelijk is de Zuid-Afrikaanse samenleving aan zet.

Sinds corona en de daarmee gepaarde forse groei van werkloosheid en criminaliteit huivert het bestuur om bouwreizen te organiseren naar townships. We verleggen vooralsnog toekomstige bouwreizen naar veiliger gebieden, landinwaarts.

Onze partners liepen hier en daar een forse kras op, maar zijn gebleven en wij ondersteunen hun projecten ter verbetering van de leefomgeving van kinderen door infrastructurele aanpassingen te faciliteren, met opleiding van personeel en eigenlijk alles wat anderen niet doen, maar onmisbaar is om het doel te realiseren: gecertificeerde, geregistreerde kwalitatief goede kinderopvang in achtergestelde gemeenschappen in Zuid-Afrika. Wat er in het gebouw gebeurt is minstens zo belangrijk en dat begint met *Teach the Teachers*; van scholing van personeel en leidinggevenden.

Het blijft verder nadrukkelijk de bedoeling van alle partijen om de kinderdagverblijven naar (financiële) zelfstandigheid te begeleiden en onze financiële ondersteuning in maximaal vijf jaar af te bouwen naar nul. Dat is realistisch en belangrijk voor de toekomstbestendigheid van de centra en de komende generatie kinderen die staan te trappelen aan de poort.

Tot slot

Wij danken *U* voor uw belangstelling en alleen die ons in 2024 hebben ondersteund; in geld of in natura. Samen kwamen we ook dit jaar weer een forse stap vooruit.

Op naar 2025!

Wij zouden het zeer op prijs stellen indien u Zamom onder de aandacht wilt brengen van uw persoonlijke en zakelijke relaties. Ook hun bijdrage is meer dan welkom en dat kan eenvoudig via onderstaande QR-code. Het bedrag is eenvoudig naar keuze aan te passen.

Bijlage: organisatie, partners, projecten, begunstigden

Stichting Mzamomhle
Bestuur:
 Rob Serné, voorzitter
 Frans Labberton, penningmeester
 Tine Oudshoorn, lid
 Hanneke Zwaan, lid
Raad van Advies:
 Henk Vugteveen
 Henk Kelder
Toezicht:
 Martijn van der Kroef

Mzamomhle Foundation Trust
Trustees:
 Loek Reijns
 Rob Serné
 Rob Serné namens Stichting Mzamomhle.
 G.A. van Rhyn (Exceed Cape Town)

Vaste samenwerkingspartners in NL:

Kinderopvangorganisaties in Nederland: zie www.mzamomhle.nl

Stichting Wilde Ganzen
www.wildeganzen.nl

Fondsenwerving

Diverse fondsen: zie www.mzamomhle.nl

Junis: kinderopvang in Nederland

Partners in ZA in 2024:

Starting Chance <https://startingchance.org.za>
 - training, renovatie & nieuwbouw

TEEC <https://www.teec.org.za>
 - train the trainer

True North <https://www.true-north.co.za>
 - training, uitrusting, voorbereiding overdracht aan lokaal management

SEEDS <https://seedstrust.org.za>
 - scholing & renovatie

Activiteiten in NL

- Organiseren bouwreizen
- Voorlichting
- Fondsenwerving

Projecten in ZA

(Bouw)projecten

Scholing personeel & uitrusting centra

Zamom: aantal kinderen per schooljaar	2018 L2L Pr. Registratie
2008 Mza'momhle ECDC container pr. 96	2018 SC Lonwabo minibus tbv gehandicapten vervoer
2010 SC Mfuleni ECDC & Campus 180	2019 TEEC Level 4 & 5 staff training 15 onderwijzers
2012 Mza'momhle ECDC nieuwbouw 96	2020 TEEC Level 4 & 5 staff training 15 onderwijzers
2014 Sinethemba ECDC nieuwbouw 100	2021 TEEC Level 4 & 5 staff training 15 onderwijzers
2016 Lisa Educare nieuwbouw 125	2022 TEEC Level 4 & 5 staff training 15 onderwijzers
2017 Sinethemba Xtra classroom 25	2022 TN Training & uitrusting 29 centra
2021 SC Lonwabo fase 1, special needs 40	2022 SEEDS Training <i>Sonstraaltjie</i> 2 onderwijzers
2022 SC Mzamomhle II, 125	2023 SEEDS Beveiliging, PR, training, uitrusting, water
2024 SEEDS renovatie Sonstr. fase 1 68	2023 TEEC Level 4 & 5 staff training 15 onderwijzers
	2024 SEEDS Training 3 onderwijzers
	2024 TEEC Level 4 & 5 staff training 15 onderwijzers
	2024 TN Training, uitrusting, onderhoud & organisatie

Bijlage: *Financiële verantwoording* (pdf)